

Sisällys

ESIPUHE 9

I Problematiikka ja käsitteet

Väli-Eurooppa, Itä-Eurooppa, Keski-Eurooppa? 15

Problematiikka ja kirjan rakenne 19

Toiseus, identiteetti, vieraus, eksotiikka – poliittisen mielenmaiseman työkaluja 21

Aiempi tutkimus 27

Tutkimuksessa käytetyt lähteet 30

II Väli-Euroopan poliittiset olot maailmansotien välillä

RAKENTEELLISET RISTIRIIDAT 39

Habsburgeista autoritarismiin 39

Paha maailma ja sisäinen vajoaminen 43

Valtioiden väliset skismat 49

VOITTAJIEN VAIKEUDET 53

Puola: vahvan miehen valtio 53

Romania: voittajasta puolifasistiseksi häviäjäksi 63

Jugoslavia: nationalismi normaalipolitiikan tiellä 72

Tšekkoslovakia: demokraattinen poikkeus 75

HÄVIÄJIEN ULKOINEN ELPYMINEN JA SISÄINEN KONFLIKTI 83

Unkari: säätyläinen kaipausta menneeseen suuruuteen 83

Itävalta: vanhoillinen austrofasistinen säätyvaltio 91

Bulgaria: radikalismista populaariin

rojalistiseen diktatuuriin 100

III Väli-Eurooppa suomalaisin silmin

Samanlainen yhteiskunta, sama vihollinen – poliittisia ystäviä

1920-luvun alussa? 107

Suora malli sortovuosille: Unkarin perustuslaillinen taistelu 108

”Sorretun voima” ennen itsenäisyyttä? 112

Turvallisuuspolitiikan ja uuden Euroopan visioita ensimmäisen maailmansodan jälkeen 120
Konkretiaa: Varsovan sopimus? 127
Talonpoikainen ja Piłsudskin Puola 133
Latinalainen ystävä etelässä? 144
Sympatiaa ja matkailumainosta 151
Tšekkoslovakialainen demokratia 157
Trianonin uhri ja vuoden 1918 rinnakkaistapaus 165
Unkarin suuret valtiomiehet 178
Itävalta Unkarin ja Saksan kaltaisena marttyyrina 182

IV Eksotiikka ja kansanluonne

Eksotiikan lähtökohdat 189
Romanttinen heimoveli 191
Unkarilaista tietä eskapismiin 197
Puolan rajatumpi eksotiikka 203
Menneen maailman nostalgia – Itävallan viehäytys 205
Kiivaat mutta kiehtovat serbit ja kroaatit 208
Romanialaista ja albanialaista primitiivisyyttä 213

V Asiallisuuden vastakohtana

Asioiden hoidon erikoiset muodot 221
Unkarin demokratian puute 222
Epäilyttävä työmoraali 226
Sosiaalinen kritiikki 230
Päällepäsmäri-Puola 235
Tšekkoslovakia – saksalaisten sortaja 244
Oikeutta hakevat sudeetit – vaiko sittenkään? 249

VI Vierasus ja vihamielisyys

Vieroittavat piirteet 255
”Luonnottomat” valtiot 258
Keinotekoinen Tšekkoslovakia – uhkatekijä vastoin tahtoaankin 261
Keinotekoisuus oudon antautumisen selittäjänä
– Tšekkoslovakian kevät 1939 266
Valtio, jota ei pitäisi olla olemassa 269

Eksotiikan vieraus: juutalaiset	278
Kansallisen koheesion puutteita Unkarissa	286
Bulgarialainen pikku-Moskova	289
Romania: toiveista turhautumiseen	298
Toivoton poliittinen sekasotku	300
”Jos oikein haluaa rangaista...” – moraalittomuuden kauhukuva	306

VII Liian hyvä itäiseksi?

”SUOMI EI OLE MIKÄÄN ALBANIA”	313
-------------------------------	-----

English Abstract 321

VIIITTEET	331
-----------	-----

LÄHTEET	348
---------	-----

HENKILÖHAKEMISTO	357
------------------	-----